

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพและปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันฝึกหัดครูในกรุงเทพมหานคร ตามความเห็นของผู้บริหารสถาบันฝึกหัดครู โดยมีลำดับขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นกลุ่มผู้บริหารสถาบันฝึกหัดครูใน กรุงเทพมหานคร 13 แห่ง คือ วิทยาลัยครูพระนคร วิทยาลัยครูสวนสุนันทา วิทยาลัยครูจันทน์เกษม วิทยาลัยครูสวนดุสิต วิทยาลัยครูธนบุรี วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพลศึกษา วิทยาเขตประสานมิตร วิทยาเขตปทุมวัน และวิทยาเขตบางเขน โดยทำการศึกษาจากจำนวนประชากรทั้งหมด โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่ง คณบดี อธิการ รองหรือผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ รองอธิการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าภาควิชา หัวหน้าคณะวิชา

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ผู้บริหารที่เป็นกลุ่มกรรมการดำเนินงานประสบการณ์วิชาชีพครู หรือกลุ่มบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูแก่นิสิตนักศึกษาครู

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ บุคลากรที่เป็นทั้งผู้บริหารในกลุ่มที่ 1 และได้รับมอบหมายหรือได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูในกลุ่มที่ 2 ด้วย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้มี 3 แบบคือ

1. การศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยได้รวบรวมและศึกษา เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู เช่น รายงานวิจัย รายงานการสัมมนา เอกสาร วารสาร ตลอดจนรายงานสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของสถาบันฝึกหัดครู และสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการฝึกหัดครู
2. การสัมภาษณ์ โดยสร้างแบบสัมภาษณ์ขึ้นมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ ซึ่งครอบคลุมถึง รายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูในเรื่องต่าง ๆ
3. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันฝึกหัดครู เกี่ยวกับสภาพการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูในสถาบันฝึกหัดครูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

ทั้งแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมามีลำดับขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

ก. ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ จากรายงานการสัมมนา งานวิจัย ตำรา และเอกสารรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูในสถาบันฝึกหัดครู แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาประมวลเข้าด้วยกัน แล้วสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ข. นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา และช่วยพิจารณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวประกอบด้วย ดร. วิเชียร เกตุสิงห์ ผู้อำนวยการกองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ รองศาสตราจารย์ ดร. วิชัย วงษ์ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยา เขตประสานมิตร อาจารย์ศักดิ์ชัย นิรัญทวี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยา เขตประสานมิตร

ค. นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ในวิทยาลัยครูสวนดุสิต จำนวน 10 คน ซึ่งเป็นคณะกรรมการดำเนินงานประสภ- การณ์วิชาชีพ เพื่อหาข้อบกพร่อง แล้วนำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ได้ทดลอง แล้วมาปรับปรุง เกี่ยวกับการใช้ภาษา เพื่อให้สื่อความเข้าใจ ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา จนเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่เหมาะสม พร้อมทั้งจะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ต่อไป

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ

1. แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานและปัญหาต่าง ๆ ในการจัดประสภการณ์วิชาชีพครู ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นข้อคำถามรวม 9 ข้อ และผู้วิจัยได้นำไปเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ผู้บริหาร สถาบันฝึกหัดครูที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการจัดประสภการณ์วิชาชีพครู แล้วนำข้อมูลที่ได้จากท่านเหล่านั้นมาวิเคราะห์เชิง เนื้อหาแล้วนำผลการวิเคราะห์ เสนอ เป็นรายละเอียดไว้ในบทที่ 4 ส่วนที่ 1

2. แบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้บริหารสถาบัน ฝึกหัดครู มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check list) โดยถามเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับตำแหน่งปัจจุบัน ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง วุฒิกการศึกษา สาขาวิชา เอก ตลอดจน ประสภการณ์เกี่ยวกับการจัดประสภการณ์วิชาชีพครูในสถาบันฝึกหัดครูที่สังกัด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการ จัดประสภการณ์วิชาชีพครู ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) มีทางเลือก 5 ระดับ โดยกำหนดค่าความคิดเห็นแต่ละระดับดังนี้ คือ

- ระดับ 1 หมายถึง มิได้ปฏิบัติหรือดำเนินการเลย
- ระดับ 2 หมายถึง ได้ปฏิบัติหรือดำเนินการอยู่เล็กน้อยที่สุด
- ระดับ 3 หมายถึง ได้ปฏิบัติหรือดำเนินการอยู่เล็กน้อย
- ระดับ 4 หมายถึง ได้ปฏิบัติหรือดำเนินการอยู่แล้วมาก
- ระดับ 5 หมายถึง ได้ปฏิบัติหรือดำเนินการอยู่แล้วมากที่สุด

แบบสอบถามในตอนที่ 2 นี้ ครอบคลุมคำถามเกี่ยวกับสภาพการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู 6 ด้าน รวมทั้งสิ้น 38 ข้อ คือ

1.	ด้านการเรียนการสอน	จำนวน	10	ข้อ
2.	ด้านงานกิจการนักเรียน	จำนวน	6	ข้อ
3.	ด้านงานแนะแนว	จำนวน	7	ข้อ
4.	ด้านงานธุรการ	จำนวน	5	ข้อ
5.	ด้านงานพัฒนาสังคมและชุมชน	จำนวน	5	ข้อ
6.	ด้านงานพัฒนาบุคลากรในการเป็นครู	จำนวน	5	ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูในสถาบันฝึกหัดครู ได้ขอ เอกสารดังกล่าว จากสถาบันฝึกหัดครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยตรงขณะที่ไปสัมภาษณ์ผู้บริหารในสถาบันฝึกหัดครูนั้น ๆ และได้จากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ติดต่อนัดหมายผู้ที่รับบริการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานจัดประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันฝึกหัดครูทั้ง 13 แห่งล่วงหน้าก่อนที่จะไปสัมภาษณ์ แล้วจึงไป

สัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยจดบันทึก หรือทั้งอัดเทปบันทึก เสียงไว้ เป็นหลักฐาน
 แห่งหนึ่ง ๆ อาจจะสัมภาษณ์ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการจัดประส
 ภากรณวิชาชีพรู เพียงหนึ่งคนหรือหลายคน แล้วแต่ผู้ที่ได้รับการติดต่อขอสัมภาษณ์
 เป็นผู้จัดนัดหมายผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้การสัมภาษณ์ ระยะเวลาที่ใช้ในการ
 สัมภาษณ์แต่ละประมาณ 100-120 นาที ดังมีรายชื่อผู้ให้การสัมภาษณ์ ดังนี้

- 1) วิทยาลัยครูพระนคร ได้แก่ อาจารย์ช้วนพิศ ทองทวี
 หัวหน้าศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู
- 2) วิทยาลัยครูสวนสุนันทา ได้แก่ อาจารย์คีรีวรรณ ทองมิตร
 หัวหน้าศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู อาจารย์ฉวีวรรณ วิชัยดิษฐ์ อาจารย์อัญชลี
 แจ่มเจริญ อาจารย์จินตนา สุขมาก และอาจารย์ธงชัย สืบแก้ว กรรมการ
 ดำเนินงานประสบการณ์วิชาชีพรู
- 3) วิทยาลัยครูจันทร เกษม ได้แก่ ดร.ชูศรี สนิทประชากร
 หัวหน้าศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู
- 4) วิทยาลัยครูสวนดุสิต ได้แก่ คำสตราจารย์เรวดี วงค์-
 พรหมเมฆ อธิการ อาจารย์มานิต จิตต เกษม หัวหน้าสำนักงานประสบการณ์
 วิชาชีพรู
- 5) วิทยาลัยครูธนบุรี ได้แก่ อาจารย์อำนาจ เจริญศิลป์
 หัวหน้าฝ่ายประสบการณ์วิชาชีพรู
- 6) วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้แก่ อาจารย์บุญเลิศ
 ศรีหงษ์ อธิการ อาจารย์สุชาติ โพธิวิทย์ รองอธิการฝ่ายวิชาการ และอาจารย์
 วิณา ศรีธัญรัตน์ หัวหน้าศูนย์ประสบการณ์วิชาชีพรู
- 7) คณะศึกษาคาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้แก่
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาภา เสถียรสวัสดิ์ ประธานกรรมการดำเนินงานประส
 ภากรณวิชาชีพรูศึกษาคาสตร์

8) คณะศึกษาคาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้แก่
 อาจารย์สังเวียน สฤณีกุล ประธานกรรมการฝึกสอน

9) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แก่ อาจารย์
 สุวัฒนา สุวรรณเขตนियม หัวหน้าศูนย์ประสานการณวิชาชีพ

10) คณะศึกษาคาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขต
 พลศึกษา ได้แก่ อาจารย์ไพศาล อัมประเสริฐ กรรมการและเลขานุการ คณะ
 กรรมการดำเนินงานฝึกสอนและฝึกงานนิสิต

11) คณะศึกษาคาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขต
 ประสานมิตร ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีย์ รังสินันท์ รองคณบดีฝ่าย
 วิชาการ อาจารย์พยนต์ แสงเดช หัวหน้าแผนกฝึกสอน อาจารย์ทิพาพร
 เฝ้านิมมมงคล อาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

12) คณะศึกษาคาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขต
 ปทุมวัน ได้แก่ อาจารย์สมศรี พนมวัน ณ อรุณยา รองคณบดีและอาจารย์อรรณ
 สัมมาพันธ์ อาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอนและหัวหน้าโครงการฝึกสอน

13) คณะศึกษาคาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขต
 บางเขน ได้แก่ อาจารย์ไพโรจน์ ชัยอินคำ รองคณบดี และอาจารย์เสริมศักดิ์
 สุรวัลลภ อาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม
 ไปให้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละสถาบันฝึกหัดครูในวันที่ไปสัมภาษณ์ โดยขอให้ผู้ที่ให้การ
 สัมภาษณ์ช่วยแจกและรวบรวมให้ แล้วไปขอรับกลับคืนในภายหลัง ผลจากการเก็บ
 รวบรวมข้อมูลปรากฏว่า แบบสอบถามที่แจกไปทั้งสิ้นจำนวน 313 ฉบับ ได้รับกลับ
 คืนมาทั้งสิ้น 208 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 66 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนตัวอย่างประชากร จำแนกตามสถาบันที่สังกัด

สถาบันฝึกหัดครู	จำนวนแบบ สอบถาม ที่ส่งไป	จำนวนแบบ สอบถาม ที่ได้รับคืน	คิดเป็น ร้อยละ
จำนวนรวม	313	208	(66.45) 100
วิทยาลัยครูพระนคร	29	19	(65.2) 9.1
วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	45	26	(57.8) 12.5
วิทยาลัยครูจันทร เกษม	30	18	(60.0) 8.7
วิทยาลัยครูสวนดุสิต	25	23	(92.0) 11.1
วิทยาลัยครูธนบุรี	21	11	(52.4) 5.3
วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	33	17	(51.5) 8.2
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	28	20	(71.4) 9.6
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์	14	14	(100.0) 6.7
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง	14	10	(71.4) 4.8
คณะศึกษาศาสตร์ มคอว. วิทยา เขตพลศึกษา	17	11	(64.7) 5.3
คณะศึกษาศาสตร์ มคอว. วิทยา เขตประสานมิตร	23	16	(69.6) 7.7
คณะศึกษาศาสตร์ มคอว. วิทยา เขตปทุมวัน	17	11	(64.7) 5.3
คณะศึกษาศาสตร์ มคอว. วิทยา เขตบางเขน	17	12	(70.6) 5.8

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและนำเสนอผล ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จาก เอกสารและการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูในสถาบันฝึกหัดครู ผู้วิจัยได้แยกวิเคราะห์ ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นสถานภาพส่วนตัวของผู้บริหารสถาบันฝึกหัดครู ใช้การวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละของแต่ละรายการ

2.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันฝึกหัดครู เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูในแต่ละด้านรายการกิจกรรมด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Means) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และจัดลำดับความมากน้อยของค่าเฉลี่ยแต่ละกิจกรรม ซึ่งจากการคำนวณค่าเฉลี่ยดังกล่าว ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ในการคิดค่าน้ำหนักเฉลี่ยของแต่ละช่วงความคิดเห็นตามแบบของจอห์น ดับบลิว เบสต์ (John W. Best 1970 : 178) ดังนี้

4.50-5.00 ถือว่าได้ปฏิบัติหรือดำเนินการอยู่แล้วมากที่สุด

3.50-4.49 ถือว่าได้ปฏิบัติหรือดำเนินการอยู่แล้วมาก

2.50-3.49 ถือว่าได้ปฏิบัติหรือดำเนินการอยู่แล้วน้อย

1.50-2.49 ถือว่าได้ปฏิบัติหรือดำเนินการอยู่แล้วน้อยที่สุด

1.00-1.49 ถือว่ามิได้ปฏิบัติหรือดำเนินการเลย

2.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารกลุ่มต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารแต่ละสถาบันฝึกหัดครู เกี่ยวกับสภาพการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูด้านต่าง ๆ รายสถาบัน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way

Analysis of Variance) และ เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันก็จะทำการทดสอบทีละคู่โดยใช้วิธีการทดสอบของ เชฟเฟ (Scheffe' 's Multiple of Treatment Means) เพื่อจะได้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างคู่ใดมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้หาค่าสถิติและทำการทดสอบทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป , SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ของศูนย์สารสนเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย